



АТОМНИК України

№50 (472) 10 грудня 2009 року

Заснована 1 грудня 2000 року

ГАЗЕТА ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ

ПРАЦІВНИКІВ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

14 ГРУДНЯ — ДЕНЬ УШАНУВАННЯ УЧАСНИКІВ ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ АВАРІЇ НА ЧОРНОБІЛЬСЬКІЙ АЕС

МНС України та Атомпрофспілка — коли у взаємовідносинах є злагода і довіра

Фінансування державою життєдіяльності підприємств Чорнобильської зони відчуження, особливо в соціальному вимірі, цьогоріч стабілізувалося. Помітно — з другого півріччя. Про це йшлося на засіданні нещодавньої колегії Державного департаменту—Адміністрації зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення МНС України. З приводу цього кореспондент газети розмовляє із заступником начальника відділу планування, фінансування та контролю Державного департаменту—Адміністрації зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення МНС України Віталієм МАЛЮКОМ.

— Нинішнього року, — розпочав розмову Віталій Олексійович, — проблем із виплатою заробітної плати, особливо починаючи з другого кварталу, на підприємствах зони відчуження практично немає.

Спочатку в держбюджеті на життєдіяльність цього об'єкта були заплановані обсяги видатків у сумі 122 мільйони гривень. Це, звичайно, недостатньо. Тому намаганнями нашого міністерства та Державного департаменту зони відчуження загальну суму збільшено на 42 мільйони, і це вирішило чимало проблем. Ми регулярно та в повному обсязі виплачуємо заробітну плату, яка на сьогодні в середньому становить три тисячі гривень на місяць. Це з урахуванням доплати за роботу в зоні відчуження, але без доплати за роботу вахтовим методом (300–500 гривень). Так, найбільша заробітна плата була в ДСП «Комплекс» — 3389 грн., у ДСНВП «Екоцентр» — 3025 грн., ДП «Спеціалізована будівельна компанія» — 3042 грн. Найменша — у ДСКП «Чорнобильська Пуца» — 2730 грн., ДП «Чорнобильсервіс» — 2731 грн. Такий розрив у розмірі середньої заробітної плати зумовлений структурою підприємств (співвідношення кількості робітників і спеціалістів), особливостями їх господарської діяльності (мож-

ливістю спрямовувати на оплату праці кошти, що надходять від господарської діяльності), а також віднесенням окремих підприємств до галузі поводження з радіоактивними відходами (тарифні ставки та оклади на 20–25 відсотків більше).

Середній розмір щомісячної премії, як обіцяв міністр Володимир Миколайович Шандра на зустрічі з трудовими колективами зони відчуження, зніщійованій Чорнобильською об'єднаною організацією Атомпрофспілки, на підприємствах МНС України у зоні відчуження за дев'ять місяців 2009 року становив 26%. Більшість підприємств протягом третього кварталу компенсували премію, котру не виплачу-

ЧОРНОБІЛЬСЬКА ЗОНА ВІДЧУЖЕННЯ: СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПАРТНЕРІВ

вали в першому півріччі через недостатні бюджетні надходження. При цьому ДСП «Комплекс» виплачувало премію в обсязі від 40 до 50 відсотків, у тому числі половину її розміру — за рахунок небюджетних надходжень.

У звітному періоді підприємства своєчасно переглядали штатні розписи, приводили тарифні ставки, посадові оклади у відповідність до показників збільшення законодавчо встановленого розміру мінімальної заробітної плати. Усі підприємства встановлювали

тарифну ставку робітника першого розряду, збільшену на 20 відсотків, як це й передбачено Галузевою угодою. Слід зазначити, що у звітний період вдалося частково наблизити рівень заробітної плати працівників підприємств зони відчуження до рівня заробітної плати працівників ДСП «Чорнобильська АЕС».

А ось надбавка за роботу вахтовим методом не включається до складу середньої заробітної плати й не може виплачуватися з фонду оплати праці, оскільки відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» ця стаття видатків не віднесена до захищених і протягом року майже не фінансувалася. Разом з тим, стан виплати цієї надбавки на підприємствах зони відчуження різний. Так, у ДСП «Комплекс» цю надбавку не платили взагалі. Значна заборгованість з виплати надбавки є в ДСКП «Чорнобильська Пуца» — п'ять місяців, ДСП «РУЗОД», ДСП «Техноцентр» — чотири місяці. ДП «СБК» має заборгованість лише за один місяць.

За планом фінансування видатків, на оплату праці в четвертому кварталі 2009 року достатньо коштів, щоб забезпечити виплату на підприємствах заробітної плати та всіх її складових у повному обсязі. Але, якщо і в подальшому фінансування заходів у зоні відчуження із загального фонду державного бюджету буде здійснюватися лише в обсягах, необхідних на оплату праці, проблема щодо виплати надбавки за вахтовий метод виникатиме знову. (Закінчення на 2-й стор.)



На знімку: колектив інженерно-виробничої служби (ІВС) відокремленого підрозділу «Аварійно-технічний центр» ДП НАЕК «Енергоатом» під час поїздки до Чорнобиля. В АТЦ трудяться 92 ліквідатори аварії на Чорнобильській атомній станції, з яких 24 — саме у цій службі. До 2003 року це був дослідний завод державного аварійно-технічного центру і базувався він у місті Прип'ять. Нині колектив ІВС займається виготовленням нестандартного устаткування і спеціального оснащення, пристосувань щодо забезпечення технологій ВП АТЦ для проведення робіт із ліквідації наслідків аварії та утилізації високоактивних радіоактивних відходів на АЕС України, здійснює демонтаж (монтаж) металокопункцій на аварійному об'єкті під час ліквідації наслідків аварії, а також технічне обслуговування і ремонт технологічного устаткування. У службі освоїли всі види металообробки, в тому числі термообробку та ковку

ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТАННЯ ЧИТАЧІВ

Чи допомагає МАГАТЕ Україні в ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи? Як саме?

Міжнародне агентство з ядерної енергетики бере активну участь у міжнародній співпраці щодо подолання наслідків Чорнобильської катастрофи з 1989 року. За цей час Агентством реалізовано велику кількість проектів, які, передусім, були спрямовані на вирішення питань забезпечення радіаційної безпеки та радіологічного захисту населення.

На сьогодні Агентство співпрацює з Україною у вирішенні питань реабілітації постраждалих територій у рамках регіонального проекту «Розробка стратегії довгострокових заходів щодо реабілітації радіоактивно забруднених територій та протирадіаційного захисту населення, яке проживає на радіоактивно забруднених територіях».

Також Агентство постійно співпрацює у питаннях, пов'язаних із радіаційною безпекою в процесі зняття ЧАЕС з експлуатації, перетворенням об'єкта «Укриття» на екологічно безпечну систему, поводження з радіоактивними відходами.

Чи можна довіряти експертам МАГАТЕ? Адже вони зацікавлені в тому, щоб применшити наслідки Чорнобильської катастрофи?

Стосовно питання довіри, то це досить суб'єктивне поняття. Варто зазначити, що МАГАТЕ діє в рамках чітко визначених міжнародних угод, і Україна є рівноправною стороною цих угод, таким чином маючи можливість впливати на рішення цієї організації. Саме такий міжнародний мандат є запорукою того, що позиція МАГАТЕ, як і інших агентств та установ системи ООН, є максимально об'єктивною. Оцінки наслідків Чорнобильської катастрофи базуються на результатах наукових досліджень, авторами та співавторами яких є і багато вчених з України, а також Білорусі, Російської Федерації. Саме об'єктивні висновки наукових досліджень і лягають в основу рекомендацій, що дають експерти міжнародних організацій, у тому числі і МАГАТЕ. Головне, щоб кожна людина мала можливість отримати всю доступну на даний час об'єктивну інформацію щодо наслідків Чорнобильської катастрофи, до того ж викладену в доступній для розуміння формі. На основі цього кожен вже сам зможе зробити власні висновки та прийняти виважені рішення.

ЗАМОСТЬЯН П.В.,
ПРООН, керівник Чорнобильської програми відродження та розвитку
Підготувала до друку
Тетяна ПОМАЗАНОВА

ПОІНФОРМОВАНИЙ — ОТЖЕ, ОЗБРОЄНИЙ І ЗАХИЩЕНИЙ: ПЕРЕДПЛАТИ СВОЮ РІДНУ ГАЗЕТУ

ЮУАЕС — найбільше об'єднання читачів «Атомника України», які отримують газету за домашньою адресою



Добігає кінця ще один рік і, як завжди, у цей період завершується передплата на періодичні видання на майбутній рік. Хоча фізично такий процес перманентний. Бо щомісяця, до 10 числа, можна передплатити друковані видання на наступний місяць.

Для редакції «Атомника України» дуже важливо, щоб не тільки Ви передплатили газету, а й бути впевненим, що галузеве профспілкове видання потрапляє до Вас регулярно і за домашньою адресою, коли йдеться про колективну передплату «АУ» в базових організаційних ланках Атомпрофспілки. Саме таку чітку цільову передплату «Атомника України» практикує майже від дня заснування щотижневика Южноукраїнська об'єднана організація профспілки, очолювана гармонійно-активним з доброю аурую та вдачею Володимиром Івановичем Лещотним. Завдяки профлідеру, найкращому пропагандисту газети серед трудового люду, та його найпершим у цьому помічникам — головам профосередків

та численним активістам «Атомника України» має найбільшу у відсотковому відношенні до загальної кількості спілчан передплату, яка, варто ще раз підкреслити, має адресну спрямованість щодо розповсюдження. Своєрідна южноукраїнська «Гільдія» читачів, а це переважно працівники атомної, отримують, як мовлять, газету на руки.

Ми вже повідомляли, що на ЮУАЕС традиційно в останньому кварталі року профспілкові повпреді цехів і дільниць, служб і відділів тощо оголошують про передплату «Атомника України», роздають працівникам доставні абонементські картки-доручення для заповнення про передплату газети за домашньою адресою, із зазначенням прізвища та своїх ініціалів. Затим квитанції, зібрані до купи, оформлюються у відділі передплати місцевого відділення поштового зв'язку.

— «Атомник України» приходить до нас у пачках щосуботи, — розповідає начальник одного з міських поштових відділень Людмила Гему, — цього ж дня ми розносимо газету по домівках, від-

повідно до передплатних абонементських карток. Оплата за доставку одного примірника газети, за однією картою, по місту залежно від терміну передплати коливається у межах від 2 грн. 10 коп. до 3 грн. 90 коп.

Редакція газети має надію, що адресне розповсюдження «Атомника України» буде запроваджено в усіх первинних організаціях Атомпрофспілки, що є колективними передплатниками щотижневика.

Доведення газети до конкретного читача сприяє істотному підвищенню консолідуючої й мобілізуючої ролі профспілки щодо реального захисту прав трудової людини, ветеранської і пенсіонерської громадськості — наших співспілчан.

Микола ВАРЧИН
На знімку: профпрацівники та активісти різних структур Южноукраїнської первинки розбирають для своїх членів профспілки оформлені індивідуальні передплатні картки на «Атомник України»-2010.

Фото Людмили ГАП'ЮК

14 ГРУДНЯ — ДЕНЬ УШАНУВАННЯ УЧАСНИКІВ ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС

МНС України та Атомпрофспілка — коли у взаємовідносинах є злагода і довіра

(Закінчення)

Початок на 1-й стор.

Друга проблема від нас взагалі не залежить. Це доплата за роботу в зоні відчуження. Згідно зі статтею 309 Закону України «Про соціальний захист» та інших відповідних постанов уряду за роботу в зоні відчуження передбачається доплата у розмірі 150% мінімальної зарплати (сьогодні це 975 грн.). Однак головним розпорядником згаданих коштів залишається Міністерство праці та соціальної політики України. Кошти виділяються зі спеціальної бюджетної програми, котра наповнюється не так швидко, як би нам хотілося. Натомість по мірі надходження до неї грошей Мінпраці перераховує нам певну суму на цю виплату. Тут також є затримки, десь на місяць-два. Тобто так не виходить, щоб місяць у місяць, до того ж ще й нерівномірно — з одного підприємства згадана затримка більша, в іншого — менша.

Звичайно, для виправлення ситуації дещо залежить і від підприємств: тобто як вони спрацюють, як швидко подадуть розрахунки. Як з цим питанням буде в подальшому — невідомо, бо є проблеми з наповненням. Керівництво Мінпраці, правда, просило, щоб Верховна Рада скорегувала цю бюджетну статтю. Але бюджет поки що ніхто не переглядає і не корегує.

— А як із фінансовим забезпеченням життєдіяльності зони відчуження, зокрема тепла, гарячої води, харчування?

— Як зазначалося вище, запланованих спочатку 122 млн. гривень бюджетних коштів було недостатньо й створювало чимало про-

блем. Додатково виділені 42 млн. із резервного фонду Кабміну на цьому етапі є достатньою сумою для нормального забезпечення життєдіяльності зони відчуження за умов, що кошти надходять регулярно та в повному обсязі.

Поки що, на мій погляд, питань у цьому напрямі немає. Підприємства працюють у нормальному режимі. Є можливість недорого придбати енергоносії, паливно-мастильні матеріали.

Крім цього, як і обіцяли міністру на згаданій вище профспілковій зустрічі, підвищили вартість лікувально-профілактичного харчування з 12 гривень до майже 27. Це істотно. Зміни відчули всі відразу. І якщо в подальшому фінансові надходження із бюджету будуть своєчасними та в повному розмірі, підприємства зони відчуження без проблем переживуть зимовий період.

Хоча зимовий період може висунути нам ще одну проблему. Я маю на увазі теплові, водо- та каналізаційні мережі зони відчуження, які «рвуться», оскільки давно прокладені й до сьогодні ніхто серйозно не займався. Для цього треба капітальні видатки, яких цьогогорічим бюджетом не передбачено, а наступним, мабуть, теж ні, оскільки через фінансові негаразди в державі вони (видатки), скоріш за все, можуть бути на рівні нинішніх. При цьому, за бюджетним кодексом, ми не маємо права витратити кошти, що призначені на підтримання життєдіяльності, як капітальні видатки. Натомість, цьогогорі своїми силами трохи підлагодили мережі, але гарантій (залежно від того, яка буде зима), що вони витримують, немає.

До речі, аналогічна ситуація і з технікою (трактори, автобуси), яка вже давно відслужила свій експлуатаційний термін. На нову кошти не виділяються, хоча на ремонт нинішньої витрачено стільки грошей, що на них можна було б провести відчутне оновлення. Проте маємо те, що маємо. І будівлі, між іншим, у яких ми розміщуємося, також є практично аварійними та потребують капітального ремонту. На це в державі теж грошей немає.

— Людському здоров'ю на такому об'єкті, як Чорнобильська зона відчуження, за логікою, також має бути особлива увага. Чи підтверджується це цифрами фінансування медичного забезпечення працівників?

— Тут ситуація дещо складніша. Наша спеціалізована медико-санітарна частина №16 підпорядкована Міністерству охорони здоров'я, в якому також фінансовий дефіцит. Тому кошти головним чином виділяються лише на зарплату. У нас із медсанчастиною укладений договір, за яким ми їй перераховуємо деякі кошти, 95% йде на виплату доплати за роботу вахтовим методом, решта — на придбання медикаментів тощо. Але й у цьому разі є проблема, яка виникає при перевірці витрат бюджетних коштів контролюючими органами.

Перевірляники нас постійно запитують, на якій підставі ми укладаємо договір, оскільки медчастина підпорядковується іншому міністерству. Колись, ще за радянських часів, ми з цією медсанчастиною були в одній системі, тоді фінансування на усунення наслідків Чорнобильської ава-

рії і для нас, і для них було спільним.

Після відповідної реорганізації, оскільки чомусь стали вважати, що вся медицина України має бути в одних руках, спецмедсанчастина відійшла у підпорядкування МОЗ України. Останнє, через фінансову скруту, каже, що ви раніше утримували СМСЧ, то й продовжуйте. Тому нам і доводиться йти на «порушення», щоб підтримувати охорону здоров'я працівників наших підприємств, які працюють у зоні відчуження.

Нині фінансовий стан медсанчастини значно по-

кращився. Вони, окрім нас, уклали договір із керівництвом ДСП ЧАЕС на проведення профілактичних медичних оглядів працівників станції.

Тож сподіваюся, що тепер їм живеться трохи легше, а відтак і можливостей для особливої уваги до здоров'я працівників зони відчуження — більше.

Ярина МАШАГІРОВА

Від редакції: нещодавно чергове засідання виїзної колегії Державного департаменту-Адміністрації зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення МНС України, що про-

ходило у м. Чорнобиль, відзначило найбільш важливі завдання на найближчий період. Зокрема, це:

— виконання на підприємствах зони відчуження завдань та обсягів робіт, визначених річним «Планом (Комплексною програмою) заходів...»;

— продовження будівництва комплексу «Вектор» та експлуатації його об'єктів; — реалізація міжнародних проектів щодо зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та будівництва нового безпечного конфайнменту на об'єкті «Укриття»;

— забезпечення до кінця поточного року своєчасної виплати заробітної плати та передбачених законодавством доплат і надбавок працівникам підприємств зони відчуження.

ЗАПИТАЙТЕ В «АТОМНИКА УКРАЇНИ»

Про додаткову відпустку чорнобильцям

Я постраждала від Чорнобильської катастрофи 2-ї категорії. Згідно з чинним законодавством, маю право на додаткову відпустку. Підкажіть, будь ласка, чи можна скористатися нею, якщо на підприємстві працюю лише три місяці? Чи необхідно пропрацювати не менш ніж півроку?

Читачка з Київської обл. просить не публікувати її ім'я

Так, справді, відповідно до п. 1 ст. 21 та п. 22 ст. 20 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» особам, віднесеним до категорії 2, надаються серед інших компенсацій та пільг можливість використання чергової відпустки у зручний для них час, а також отримання додаткової відпустки із збереженням заробітної плати строком 14 робочих днів на рік.

Законом прямо не встановлено порядок надання такої додаткової відпустки, зокрема не передбачена необхідність пропрацювати певний термін для її отримання, як, наприклад, це встановлено для щорічних основних та додаткових відпусток.

Це питання було роз'яснене Міністерством праці та соціальної політики України у своєму листі від 19.06.2007 р. №195/13/116-07, у якому зазначено, що ця відпустка є гарантованою державою пільгою, а тому роботодавець зобов'язаний забезпечити це право працівника впродовж року. Аналогічна позиція висловлена

й у листі Департаменту з питань державного регулювання заробітної плати та умов праці від 10.06.2008 р. №149/13/116-08, в якому вказано, що ця додаткова відпустка не належить до виду щорічних відпусток, визначених пунктом 1 статті 4 Закону України «Про відпустки», відповідно, на неї не поширюються норми цього Закону, передбачені для щорічних відпусток.

Варто нагадати, що згідно зі ст. 79 Кодексу законів про працю України та ст. 10 Закону України «Про відпустки», право працівника на щорічну основну та додаткову відпустку повної тривалості у перший рік роботи настає після закінчення шести місяців безперервної роботи на даному підприємстві.

У разі надання працівникові зазначених щорічних відпусток до закінчення шестимісячного терміну безперервної роботи їх тривалість визначається пропорційно до відпрацьованого часу, за винятком випадків, передбачених частиною сьомою цієї статті.

Отже, у зв'язку з тим, що відпустка громадянам, віднесеним до категорій 1 та 2, визначена Законом як пільга та компенсація і на відміну від виду щорічних відпусток, зазначена відпустка не пов'язана із робочим процесом, надається вона незалежно від часу роботи на підприємстві, в установі, організації. А тому, навіть пропрацювавши на підприємстві лише три місяці, ви маєте право скористатися нею.

Галина ЛИТВИНОВА

«САРКОФАГ» ТРЕТЬОГО ТИСЯЧОЛІТТЯ

ГУП УПОЛНОМОЧЕНА ЗАЯВИТЬ...

30 ноября 1986 года Государственная приемная комиссия приняла на техническое обслуживание законсервированный энергоблок №4 ЧАЭС.

Каждая очередная годовщина объекта «Укрытие» — это, конечно, не праздник: что уж тут праздновать! Но это повод не только оглянуться назад, но и заглянуть в будущее. А оно у проектов, направленных на создание над существующим «Укрытием» нового безопасного конфайнмента (НБК), — есть. В этом твердо уверены в ГУП ПОМ (Группе управления проектом «План осуществления мероприятий на объекте «Укрытие»»).

БУДНИ ПРОЕКТА

Разумеется, на то, что сегодня делается по проекту строительства НБК, могут существовать разные точки зрения и разные взгляды. Кому-то кажется, что работы идут слишком медленно. Кто-то подводит под это удобную и понятную ему базу. Это — проявление определенной части человеческой сущности, которая, в общем-то, естественна: в конце концов, каждому здравомыслящему человеку хочется, чтобы чернобильская проблема была решена как можно быстрее! Другое дело, что далеко не каждому, даже из числа тех, кто

ранее неоднократно бывал на чернобильской площадке, известны объемы и условия работ, которые сегодня выполняются в рамках проекта строительства НБК.

Понимание приходит лишь тогда, когда сам, собственными глазами видишь, как эти работы организованы, насколько суровы требования Заказчика — Чернобильской АЭС — к соблюдению правил радиационной безопасности и насколько серьезно они выполняются. «Мы не можем позволить себе «выжечь» людей! Ни один человек сегодня не должен пополнить ряды ликвидаторов!» — эту свою позицию генеральный директор ГСП «Чернобильская АЭС» Игорь Грамоткин не раз озвучивал и перед персоналом станции, и перед общественностью. И данная позиция не может не заслуживать уважения. При этом, с места проведения работ на хранилище радиоактивных отходов «Буряковка» ежедневно вывозится для захоронения свыше 100 (ста!!!) кубических метров грунта. Этот грунт, повторяюсь для окончательной ясности, — РАО, и требует соответствующего регламентного обращения. Еще практически такой же объем грунта ежедневно



поступает на площадку временного складирования. В силу своей относительной чистоты он может быть использован для обратной засыпки котлованов при строительстве НБК.

Не следует также забывать, что по мере приближения строительных работ непосредственно к «Укрытию», которое в народе неизменно именуется «саркофагом», количество РАО, обнаруженных в грунте, возрастает. И активность «земляных находок» тоже увеличивается. Определенная часть их является ВАО — высокоактивными отходами. Процесс обращения с такими «сюрпризами» полностью ложится на плечи профессионалов — работников ЧАЭС, в частности персонала цехов радиационной безопасности и обращения с твердыми РАО.

Иначе нельзя. Иначе быть не может. Иначе — неправильно. Подходить к вопросу очистки площадки

по-другому — значит, оставлять потомкам те же сюрпризы, которые сегодня то и дело попадают на работающих на площадке.

Нет, мы не пытаемся бросить камень в «ликвидаторов», которые в конце восьмидесятых спешно строили «Укрытие» и ликвидировали последствия за проектной аварией на 4-м энергоблоке ЧАЭС. Кому, как не персоналу станции, в полной мере отдавать себе отчет, что за условия были на промплощадке в 1986-м! Просто сегодня как раз то время, когда все необходимые мероприятия можно и нужно выполнять тщательно и качественно, без недоделок, без неоправданных коллективных и индивидуальных дозозатрат. Впрочем, об этом лучше расскажут специалисты, которые каждый день работают над реализацией «Плана...».

Главный инженер проекта «План осуществления мероприятий на объекте «Укрытие» Андрей САВИН (на снимке): «НУЖНО ВЫСКАЗАТЬ СВОЕ ВОСХИЩЕНИЕ СОЗДАТЕЛЯМ «УКРЫТИЯ!»

— 23 года назад был принят в эксплуатацию объект «Укрытие». Какую оценку дали бы этому сооружению вы?

— Думаю, что мое мнение не слишком отличается от мнения подавляющего большинства моих коллег. Мы должны быть благодарны тем людям, которые проектировали и соорудили «Укрытие» в 1986 году. Может быть, нужно высказать даже не благодарности, а восхищения, по-



скольку все, что им пришлось выполнять, было сделано в условиях очень сложной радиационной обстановки и при отсутствии в мире аналогов проектирования, строительства и эксплуатации подобных сооружений. Да, надо понимать, что во время выполнения работ в тех условиях были получены значительные коллективные дозозатраты, да и большие индивидуальные дозозатраты не были единичными случаями. Но если рассматривать в целом, то работы были уникальны, а само сооружение, построенное, напомним, всего за семь месяцев, уже 23 года исправно функционирует. После завершения стабилизационных мероприятий оно, как мы надеемся, еще в течение 14 лет будет выполнять свою функцию — до тех пор, пока будут созданы новый безопасный конфайнмент и дополнительная система оборудования, необходимая для дальнейшей разборки конструкций и извлечения топливосодержащих материалов. Но это будет уже другой этап нашей деятельности.

— Когда говорят об объекте «Укрытие», нередко вспоминают, что его строительство было сопряжено с целым рядом рисков, причем многие из них в то время даже нельзя было просчитать?

— Надо отдать должное проектировщикам и строителям! Действительно, в 1986 году принимались уникальные проектные решения, и их смелость поражает по сей день! Ведь, как вы знаете, при строительстве «Укрытия» были использованы уникальные после взрыва строительные конструкции. И время подтвердило оправданность тех, кажущихся очень рискованными, решений! Как показывает мониторинг, который ведется постоянно, причем не только Чернобильской АЭС, но и привлеченными подрядными организациями, объект «ведет себя» вполне прилично и не вызывает каких-либо опасений.

К печати подготовили Елена СЕМАШКО и Майя РУДЕНКО Фото Майи РУДЕНКО, Вадима ЛЮБИВОВА, Александра КУПНОГО (Окончание следует)



ЯДЕРНА ЕНЕРГІЯ: СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

СОВЕТСКАЯ ЯДЕРНАЯ БОМБА

(60 лет атомному проекту бывшего СССР)

ЯДЕРНЫЕ ПОЛИГОНЫ «ЮЖНЫЙ» ПОЛИГОН. («Семипалатинск-21»). Требовалось место для испытательной бомбы. Курчатов выбрал площадку в 160 км к западу от Семипалатинска в Казахстане.

В конце 1947 года начали прибывать военные подразделения, чтобы строить сооружения для испытаний. Этот гарнизон получил кодовое название «Москва-400». В центре полигона была построена металлическая башня высотой 50 м для размещения ядерного устройства. Для изучения влияния взрыва на военное и гражданское оборудование было построено много сооружений. Завершение этого обширного

Всего в СССР насчитывалось около 50 площадок, на которых проводились ядерные испытания и ядерные взрывы в «мирных целях» (рис. 2).

Ядерные испытания в военных целях проводились в основном на «Северном» и «Южном» полигонах. 30 октября 1961 года на «Северном» полигоне взорвана термоядерная бомба мощностью 53 Мт («мировой рекорд»).

Ядерные взрывы в «мирных» целях проводились в соответствии с действовавшей в стране секретной «Программой №7» в интересах Министерств геологии, энергетики, газовой и нефтяной промышленности и мелиорации на всей территории СССР от Украины до Якутии: Капустин Яр в Астраханской обл. (25 подземных взрывов), Азгирский в Гурьевской обл. (16 подземных взрывов), Чебаркуль в Челябинской обл., Архангельская обл., Красноярский край и др. Всего проведено 115 взрывов в «мирных» целях, некоторые (например, в Якутии) привели к радиоактивным выбросам и загрязнению большой территории.

Внимательный читатель, обнаружив на рис. 2 точку северней Азовского моря, с удивлением подумает, что ядерный взрыв был проведен в Донбассе. И будет прав: 16 сентября 1979 года в г. Енакиеве на шахте «Юный коммунар» на глубине 900 м проведен экспериментальный ядерный взрыв с целью сокращения внезапных выбросов метана (в Украине проведено два подземных ядерных взрыва).

ИСПЫТАНИЯ БОМБЫ
Испытания ядерной бомбы. Подготовка к испытаниям велась всю первую половину 1949 года. В начале июня Государственная комиссия во главе с Ван-



Ядерные полигоны СССР

Курчатов, Харитон, Берия и др. собрались на командном пункте на расстоянии 10 км от башни. Курчатов дал команду к подрыву, начался обратный отсчет: «Минус 30 мин... минус 10 мин... 10 сек. 5, 3, одна, ноль». Гигантская вспышка ярче солнца заполнила светом чашу полигона, небо, окружающие холмы и степь. Возникла желто-красная полусфера (как восходящее солнце), превратившаяся в огненный шар, быстро растущий в диаметре. Поднимаясь и вращаясь, шар становился оранжевым, красным. Расширяясь, шар превращался в черный гриб, рассекаемый вспышками света. Эти чудовищные картины потрясли, подавляли психику, возникли и исчезали в полной тишине. Прошло примерно 30 сек. до того, как страшный грохот пронесся над командным пунктом. Башня испарилась. В эпицентре взрыва образовалась тарелкообразная воронка. Ее поверхность имела иссиня-

После успешного испытания пришло время для раздачи наград. Берия определил, кто их получит. Он применил простой принцип, когда те, кого пришлось бы расстрелять в случае неудачи, стали сейчас Героями Социалистического Труда, а те, кто получил бы максимальные сроки заключения, получили Орден Ленина и т.д.

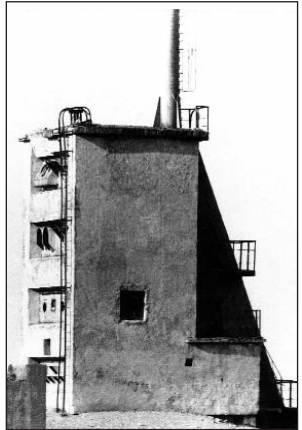
Испытания термоядерной бомбы. 12 августа 1953 года на «Южном» полигоне произошло первое в СССР испытание термоядерной бомбы («Джо-4»). Однако, по конструкции ее следовало назвать термоядерным устройством.

«Настоящая» термоядерная бомба была испытана 22 ноября 1955 года на «Северном» полигоне. Бомба была сброшена с самолета на парашюте и взорвана в атмосфере. Термоядерная монополия США прекратилась.

«Точкие маневры». От испытания ядерного оружия обратимся к ядерным экспериментам над людьми. «Сообщение ТАСС. В соответствии с планом научно-исследовательских работ в последние годы в Советском Союзе было проведено испытание одного из видов атомного оружия. Целью испытания было изучение действия атомного взрыва. При испытании получены ценные результаты, которые помогут советским ученым и инженерам успешно решать задачи по защите от атомного нападения». «Правда», 17 сентября 1954 года. Здесь почти все — неправда.

14 сентября 1954 года в районе села Точкое Оренбургской области было проведено войсковое тактическое учение с реальным применением ядерной бомбы мощностью 20 кт. Цель учений — показать войскам, что ядерное оружие не так страшно, как об этом твердят «империалисты».

Войска (тысячи военнослужащих) были расположены на расстоянии 15—17 км от предполагаемого эпицентра* взрыва. Бомба была сброшена с самолета и взорвана на высоте 350 м, а через 40 мин. «красные» атаковали



Так называемый «Гусь» — устройство для измерений воздействия радиации на Семипалатинском полигоне

строительства и подготовки заняло почти два года круглосуточной работы. 29 августа 1949 года прогремел первый на Евро-Азиатском континенте ядерный взрыв. Всего на «Южном» полигоне произведено 467 взрывов (см. таблицу).

Взрывы ядерных зарядов в СССР с 29.08.49 года по 24.10.90 года

Среда проведения взрывов	Взрывы в военных целях				Взрывы в «мирных» целях		Всего	
	«Южный» полигон		«Северный» полигон		Кол-во	Мощ., Мт	Кол-во	Мощ., Мт
	Кол-во	Мощ., Мт	Кол-во	Мощ., Мт				
В атмосфере	124		87		115	1,5	211	
Под землей	343		42					
Под водой			3					
Итого:	467	16,5	132	273	115	1,5	714	290

* «Южный» полигон — Семипалатинск. «Северный» полигон — Новая Земля. Мт — мегатонн

«СЕВЕРНЫЙ» ПОЛИГОН («Объект-700»). В то время как первое ядерное оружие испытывалось в Казахстане, разработка термоядерного оружия привела советских специалистов к необходимости нового полигона для оружия с более высокой мощностью. В начале 50-х специальная комиссия определила место для второго полигона — архипелаг Новая Земля в Северном Ледовитом океане.

В 1954 году Хрущевым было подписано секретное постановление о создании на Новой Земле ядерного полигона, а 21 сентября 1955 года был проведен первый взрыв. Всего на «Северном» полигоне проведено 132 взрыва.

никовым прибыла в КБ-11, чтобы определить, насколько далеко продвинулась работа. Она дала добро, и Харитон был назначен руководителем испытаний, а Щелкин — его заместителем.

В начале августа 1949 года детали ядерной бомбы были доставлены на полигон. Было решено провести испытание 29 августа 1949 года в 7 утра.

28 и 29 августа бомба мощностью 20 кт (килотонн) была собрана. Когда были выполнены почти все процедуры, бомба была поднята на вершину башни. Там были закончены все соединения. Последним башню покинул Щелкин в 5.40 утра.

черный цвет и была покрыта гладко оплавленным блестящим шлаком, образовавшимся из почвы, обожженной огнем чудовищного взрыва.

Через несколько дней экипаж бомбардировщика ВВС США, совершавший дежурный полет над Беринговым морем, обнаружил повышенную радиоактивность. Было доказано, что ее источником является взрыв ядерной бомбы в СССР.

Летом 1945 года Сталин спросил Курчатова, в какой срок он собирается создать ядерную бомбу. «За пять лет», — ответил Курчатов. Задача была решена за четыре года. Ядерная монополия США прекратилась.



Семипалатинский полигон, 29 августа 1949 года

«противника», преодолевая радиоактивную зону.

После маневров рядовые и сержанты были досрочно демобилизованы по причине получения повышенной дозы облучения.

Повышенную дозу радиации получило все население в результате интенсивных испытаний ядерного оружия в период «холодной» войны. Максимум испытаний приходится на 1954—1962 годы (в 1963 году подписан международный договор, запрещающий ядерные испытания в атмосфере, под водой и в космосе). Испытания проводились в основном СССР и США. По данным Научного комитета при ООН по действию атомной радиации (НКДАР), суммарная мощность всех ядерных взрывов в 1963 году составила 512,8 мегатонн тротила.

Основной вклад в облучение населения от ядерных испытаний дают углерод-14, цезий-137, цирконий-95 и стронций-90, поскольку период полураспада углерода-14 5730 лет, в районе ядерных полигонов (маленькие «Чернобыли») радиационная опасность не будет обеспечена даже в отдаленном будущем.

* Эпицентр взрыва — проекция центра взрыва на поверхность земли.

Анатолий РОССОВСКИЙ, физик-ядерщик, участник ЛПА на Чернобыльской АЭС
г. Донецк
(Окончание следует)

Продолжение. Начало в №40, №41, №45



Семипалатинский полигон, место первого, 29.08.1949 года, испытания ядерной бомбы



Въезд на Семипалатинский полигон — место ядерного испытания (первого взрыва советской атомной бомбы)

НОВЕ У ЗАКОНОДАВСТВІ

● Законом України від 6 листопада 2009 року №1715 внесено зміни до Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік».

З 1 листопада 2009 року прожитковий мінімум на одну особу з розрахунку на місяць становитиме для дітей до 6 років — 632 грн., від 6 до 18 років — 776 грн., для працездатних осіб — 744 грн., і для осіб, які втратили працездатність, — 573 грн.

Мінімальна заробітна плата з 1 листопада 2009 року — 744 гривні.

● З 1 листопада, у зв'язку зі встановленням нового розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (573 грн.), розмір мінімальної пенсійної виплати для непрацюючих пенсіонерів становить 601,4 грн.

ВІДПОВІДНО ДО РІШЕНЬ УРЯДУ

● Кабінет Міністрів України з 1 листопада збільшить на 20% мінімальну пенсійну виплату інвалідам війни та учасникам бойових дій. Згідно з рішенням уряду, з 1 листопада мінімальна пенсійна виплата становитиме для інвалідів війни I групи — 1440 грн. (збільшення становитиме 240 грн.), інвалідів війни II групи — 1296 грн. (216 грн.), інвалідів війни III групи — 1152 грн. (192 грн.), для учасників бойових дій — 1008 грн. (168 грн.). Реалізація цього рішення дасть можливість підвищити рівень пенсійного забезпечення та соціального захисту майже 100 тисяч інвалідів війни та учасників бойових дій. Кабінет Міністрів ухвалив також постанову, якою збільшив доплати до пенсії особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною. Уряд установив доплату в розмірі 10 тисяч гривень до надбавки, яка встановлюється до пенсії або щомісячного довічного грошового утримання чи державної соціальної допомоги особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною. Згідно з прийнятою постановою, цю надбавку з 1 грудня 2009 року отримуватимуть Герої України, Герої Соціалістичної Праці, Герої Радянського Союзу, повні кавалери ордена Трудової Слави, повні кавалери ордена Слави, особи, нагороджені чотирма і більше медалями «За відвагу». Розмір цієї надбавки не перевищує 7 років і досі вона становила 158 грн.

● Кабмін ухвалив рішення зберегти доплату до пенсії у розмірі 28 грн. 40 коп., що діє з 1 жовтня 2009 р. Про ухвалення такого рішення повідомила міністр праці і соціальної політики України Людмила Денісова. Разом із цим вона підкреслила, що у деяких категорій пенсіонерів розмір пенсії, враховуючи механізм нарахування доплат, може скоротитися. Це стосується, зокрема, шахтарів і людей з великим стажем роботи і високої кваліфікації. Тому відбуватиметься доплата 28 грн. 40 коп. лише з того моменту, коли буде зроблено перерахунок, щоб нічим нічого не було втрачено. Також шахтарі, які отримували мінімальну пенсію, відповідно до прийнятого урядом рішення, отримають доплату у розмірі 225 грн.

За словами «соціального» міністра, сьогодні із 197 тисяч пенсіонерів-шаhtarів 30 тисяч отримують пенсію у мінімальних розмірах. Відповідно до прийнятої Кабміном постанови вони отримають доплату у розмірі 225 грн. З 1 листопада мінімальна пенсія шахтарів становитиме 1719 грн. Усі виплати будуть здійснені у грудні, заповнила Людмила Денісова.

БРАНЦІ ЧОРНОБИЛІ

«Не ховався ніколи від небезпеки»

В усі часи війни, шляхетні офіцери, захисники — ті, хто зміг зберегти і честь мундира, і людську гідність, становили сіль землі. Нині буденні професійні справи не роблять їх «жертвами» широко розрекламованих кампаній, зазвичай вони самотостатні. І тільки людська пам'ять і повага, ніби знімаючи невидиму завісу, дозволяє усвідомити рівень їхньої величі. Протягом життя стільки подій та зустрічей вплітається у вінок наших спогадів... Та тільки найяскравіші залишаються, немов подарунок долі, назавжди з нами.

Іван Єгорович Остапенко працює, перебуваючи на заслуженому відпочинку. Маючи громадянську самоповагу — не вбачає свого життя у його пасивному спогляданні. Як людина військова, полковник, що достойно пройшов цей шлях, знайшов себе і серед «сірих буднів». Поеднання широти і глибокої любові до людей трансформуються у причетність до всього, що його оточує. Тому й не перериваються зв'язки і спілкування, в тому числі, з колишніми колегами з МНС України. Окремим рядком вписаний у його життя Чорнобиль. Учасник ліквідації аварії на ЧАЕС — два роки 6 місяців 18 днів перебував під «прицілом» радіації. Під час нашої розмови жодним словом не обмовився щодо отриманих рентгенів, проблем зі здоров'ям, труднощів тощо...

— Скажіть, будь ласка, як особисто для вас починався Чорнобиль, ваше перше сприйняття цього лиха?

— У квітні того вікопомного 1986 року в нас, у центральній групі військ, була створена адміністрація з прийому молодого поповнення та звільнення у запас. Мене призначили її замполітом. Усе це здійснювалося повітряним мостом, і коли останній літак приземлився, я поцікавився у пілотів, чи є хто з Києва. Відповіддю було якесь дивне мовчання... Під час вечері працювало радіо, звучала приємна музика, так випадково сталося, що це був «Голос «Вільна Європа». Трохи згодом, пролунало повідомлення, що сталася серйозна аварія на Чорнобильській АЕС, є людські жертви. Ми відразу ж попросили начальника особового відділу з'ясувати це за своїми каналами. Поки перекурили, надійшло підтвердження почутих інформації. Але говорить про це — не мали права. Повернувшись ми на постійне місце дислокації, тільки дивилися один на одного. Ми знаємо, а рідні — ні...

Другого травня я спостерігав по телевізору перебіг велогонки світу, бачив, як повз мій дім їхали велосипедисти, і подумав — нічого страшного немає. Вже потім, коли напередодні Дня Перемоги я прибув до Києва і побачив, що місто миють, зрозумів — це справді щось серйозне.

Наступного місяця була планова заміна, мене призначили на посаду заступника начальника політвідділу будівельного управління. І перебуваючи на цій посаді рівно одну ніч. Мене викликали і повідомили, що направляють до Чорнобиля. Було сформоване нове управління військово-будівельних частин Міненерго СРСР, у складі якого — 11 військово-будівельних загонів по 650 осіб кожний, плюс госпіталь та санепідазін, і підпорядковувалися безпосередньо міністру. Тоді ж сформоване ГоловКРУ — таке виробничо-розпорядче управління з ліквідації аварії на ЧАЕС Міненерго СРСР очолював Кізімов Іван Трофимович, саме той, який достроково на 8 місяців, увів у роботу 4-й енергоблок. Одразу після аварії його заарештували, потім розібралися — провини ж ніякої не було. Отже, уже в перших числах липня я знаходився у Чорнобилі. Було створено вже штаб. Сама база знаходилася в Харкові, а тут — загони і політвідділ, який у повному складі перебував на місці — ми керували цими загонами. Найцікавіше, що

вперше мені кинулося тоді у вічі — солдат іде в невідоме — небезпеку, тільки тоді, коли ти його поведеш, услід за тобою.

— А чому так?

— Розумієте, це була незвідана аварія, і коли офіцер говорить — за мною, і ти перший йдеш — проблем не виникає. Був такий замполіт уральського загону, котрий виконував завдання на ділянках з дуже високим рівнем радіації, виварювальників, коли «відсікали» 3-й енергоблок від 4-го. Він уперше пішов, за ним — люди, за час роботи, 6 хвилин, він отримав 5 бер. Повів вдруге, а втретє його просто не пустили, люди пішли самі, вже не потрібно було ніяких наказів. Це такий порив був...

— Тож на чому все трималося?

— На почутті обов'язку, патріотизмі, на відповідальності кожного.

— Роль офіцера, лідера — зрозуміла, а що ще тримало людей там, у чорнобильському пеклі, бо вони не могли не розуміти та й не відчувати на собі тої небезпеки...

— Я хочу сказати, що наше покоління, виховане за роки Радянської влади, мало особисту відповідальність за долю держави, своїх близьких... Та й усі розуміли, що з цим лихом потрібно боротися, а значить — працювати. А робота тривала цілодобово, не переривалася ні на годину. Я був там тривалий час та не чув, щоб хтось відмовився йти на відповідну ділянку, чи шукав щось трохи легше. Та й люди були особливі. Ми отримували приписний склад строго за професіями, було конкретно розписано: хто саме потрібен — якої спеціальності, в якій кількості.

— З плином часу люди стають іншими, все змінюється. На ваш погляд, сьогодні, у разі потреби, було б таке ж розуміння і відповідна дія — покласти на жертвний оltар своє здоров'я, життя?

— Моє покоління піде на це, бо виховані були так. Але життя проходить, здоров'я втрачено... А нинішнє... можливо, але не певнений.

Згадалися рядки із вірша: «Не за нагороди і чини ходили ми по краю ада». Ще раз підкреслюю, ми виконували свій військовий обов'язок, і те, що велило серце. Не було на мій пам'яті випадку, щоб хтось ховався за спину інших. Особисто я не стикався там з тими, хто б приписував собі рівень отриманої радіації, якого не було. Рядові не приписували.

Я хочу відзначити момент, дуже типовий для 86-го року, багато хто тоді здавав особисті заощадження у фонд Чорнобиля, просився на роботу — їх не брали. У будь-якому разі, вільнонайманих у нас не було, тільки військовослужбовці. Згадую, як за ініціативою уральського загону прийняли рішення відпрацювати вахту (15 діб) у фонд Чорнобиля. Дев'ять загонів — це 650 осіб здійснили це.

— За яку ділянку роботи ви були відповідальні?

— Загони були закріплені за трестами. Наші люди працювали на основних ділянках. Ми не займалися дезактивацією, а конкретно будівництвом: будували тимчасові сховища для ядерного палива, «відсікали» 3-енергоблок від 4-го тощо. Брали участь у будівництві самого саркофага. Шість загонів в інтенсивному режимі возили бетон з Вишгорода. Машини на станцію йшли з інтервалом 1,5–2 хвилини. Також виконували інженерні роботи. Потім, у 88-му році, вже почали прокладати шлях ученим. Інститут ім. І. Курчатова проводив там свої дослідження. В середині саркофага лєнінградський і московський загони оббивали стіни свинцевими листами, щоб можна було проходити туди. Були моменти, коли понад три хвилини не можна було перебувати там, але люди працювали...

— Які нагороди ви маєте?

— У мене за Чорнобиль є дві державні нагороди, ордени «За службу Батьківщині» та «Червоної зірки». — Чорнобиль, з певних міркувань, можна назвати війною, по суті, так воно і є, але ж



для вас — це не перший досвід. За обраною професією та й своєю натурою, ви — воїн...

— Я не ховався від небезпеки — ніколи. Часом у мене питають, чого в тебе посвідчення і ліквідатора, і учасника бойових дій. Усе просто, коли необхідно було виконувати обов'язок — я пішов.

— Де саме ви виконували його?

— Я на Кубі служив, у період Карибської кризи. Тоді ми добре спрацювали, щоб захистити цей трудолюбивий народ.

— У яких військах ви служили?

— У зенітно-ракетних. На щастя, у наших керівників вистачило розуму це безумство зупинити — не розпалити війну. Але бойові дії були, спроби нападу з повітря та й наземні... На жаль, великі справи не вирішуються мирно. Довго про це замовчували. Про кубинські події заговорили тільки у 92–94 роках, різні думки з цього приводу існують. За певних обставин, свого часу, у В'єтнамі загинуло 16 наших військовослужбовців, а на Кубі — 70. Якщо всіх солдатів доправляли для поховання у СРСР, то там — залишилося кладовище, яке й нині доглядають. Наші солдати були їм, як брати. Не випадково цей народ з великою симпатією ставиться до українців. А оздоровлення в їхній країні українських дітей після чорнобильського лиха... Це яскраво свідчить про те, що ми там не наслідили, а допомогли...

Ще я служив у військах особливого призначення Головного розвідувального управління, коли була війна у В'єтнамі. У Чехословаччині був. Наш 322-й мотострілецький полк, який увійшов туди у 68-му році, і в 45-му входив. Це серйозна сила — 3,5 тис. чоловік. Але увійшли туди не як окупанти. Вважало, це неправильно, коли так кажуть. Ми мали з населенням дуже дружні стосунки.

— І на завершення зазначу, нелегкий у вас шлях, чоловічій. Що вам у житті допомогло відбутися, стати тим, ким ви є?

— Я був учасником партизанського загону легендарного Олександра Федорова до 1943 року, мені тоді було три роки, вся сім'я була там. Після війни він часто приїжджав до нас на Чернігівщину (на той час батька вже не було, загинув), заходив у наш дім. Коли я був уже у 8 класі, пам'ятаю, він казав — у тебе є на кого рівнятися — на загиблого батька, вітчима, який теж фронтником був, танкістом, Курську дугу пройшов, Берлін брав. Зрозуміло, що я захоплювався ними, бачив від них тільки добро. Мабуть усе це й далося взнаки, розповіді про війну, приклади...

Тетяна ПОМАЗАНОВА

На знімку: Іван ОСТАПЕНКО (крайній — праворуч) з військовими-побратимами по Чорнобилю.

КОРИСНІ ПОРАДИ

Продукти-радіопротектори

Після Чорнобильської трагедії минуло вже понад 20 років, але ця тема донині залишається актуальною та болючою. Радіоактивна обстановка на Київщині, в інших регіонах нашої держави є подекуди складною й тепер, не відповідає фактично природному фону. Тому дослухайтесь деяких порад, які підуть вам на користь.

Одне з головних правил — щоденне обов'язкове вживання кислюків. А для цього необхідно пити послаблюючі трави (крушина, відвар насіння льону та інші), вживати чорнослив, кефір, йогурти та інші кисломолочні продукти.

Регулярне вживання полівітамінів і особливо вітамінів А, Е, аскорбінової кислоти з глюкозою, полівітамінів ягід та плодів (відвар горобини та шипшини), червоного вина марки «Кагор» або «Каберне» — 3 столові ложки в день до їжі, соку моркви, столового червоного буряка.

Збільшення в щоденному меню хрону та часнику, тертої редьки, вистояної після приготування 10–12 годин, їсти їх можна в різному вигляді, але насамперед корисно їсти у вигляді салатів та приправ до різних страв.

Обов'язково з'їдайте не менше 5 грецьких горіхів щодня.

Приготування на гарнір гречаної та вівсяної каш.

Систематичне використання 1–2 таблеток активованого вугілля.

Овочі та фрукти необхідно чистити, з капусти знімати не менше трьох покриваючих листків, з цибулі викинути 2–3 верхні долі, бо вони мають підвищену поглинаючу властивість накопичувати шкідливі речовини.

Потрібно враховувати, що в умовах підвищеної радіації велику кількість радіонуклідів накопичують вишня, абрикос, агрус, шавель, овочевий салат. Шкідливі для здоров'я також і варені яйця, бо в них накопичується радіоактивний елемент стронцій, який при варінні переходить в білок, тому краще готувати смажену яєчно та паровий омлет.

Із молочних продуктів краще їсти різні види сиру, сметану, масло, із м'ясних — свинину та птицю, бо яловичина накопичує шкідливі для здоров'я нукліди значно більше. Не слід також вживати кісткові жири та кісткові бульйони.

Із продуктів з цілеспрямованою антирадіоактивною дією найбільш корисні для людського організму рослинні харчові олії, молочні сири та морква.

Скористайтесь цими нескладними, але такими важливими порадами, складаючи свій повсякденний раціон харчування. Не пошкодуйте.

ЖИТИ — ЦЕ СЛУЖИТИ ЛЮДЯМ



Міжнародний Академічний Рейтинг «Золота Фортуна» існує майже 17 років. У різний час співзасновниками Рейтингу виступали академічні структури Великобританії, Італії, Китаю, України.

Головною метою Міжнародного Академічного Рей-

Формула «Золотої Фортуни»: об'єктивна оцінка і шана праці

тингу «Золота Фортуна» є пропаганда видатних досягнень науково-технічного прогресу, державних діячів, політиків, учених, представників силової структури, духовництва, а також установ, організацій, провідних підприємств усіх галузей промисловості країни-учасниці Рейтингу.

«Золота Фортуна» — об'єктивна оцінка праці визначних особистостей і трудових колективів, Рейтинг називає тих, хто творить завтрашній день України.

Сучасну українську ділову і творчу еліту об'єднує коротке і значне слово «праця». Її представникам властива велика працелюбність, вміння просуватися вперед, не послаблюючись на об'єктивні труднощі. Їх яскравий приклад — найкращий стимул для професійного зрос-

тання, виховання патріотизму та активної громадської позиції молоді. Відповідають реальним заслугам переможців Рейтингу почесні нагороди «Золотої Фортуни». Очолює Генеральну дирекцію Міжнародного Академічного Рейтингу «Золота Фортуна» доктор філософії, кандидат соціологічних наук, заслужений діяч мистецтв України Дмитро Акімов.

Нагороді Міжнародної Академії рейтингових технологій та соціології «Золота Фортуна» встановлені для стимулювання та відзначення трудової і творчої діяльності громадян, політиків, державних діячів, вищих посадових осіб церкви, які досягли плідних здобутків на користь суспільства в економіці, науці, мистецтві, політиці та суспільному житті.

Обранці Рейтингу «Золота Фортуна» нагороджуються Золотими і Срібними Стелами Дипломами якості, Георгіївськими орденами і медалями. Вищою нагородою є Срібна статуя «Богиня Фортуна з золотим мечем». За час існування Рейтингу нею були відзначені видатні особистості, культурні і наукові центри. Це Папа Римський Іоанн Павло II, зірка світової опери Пласідо Домінго, президент Союзу російських зброярів М.Т. Калашников, Нобелівський комітет, Державний академічний великий театр Росії, Всесвітній поштовий союз (Берн), Європейський центр ядерних досліджень (Женева).

Серед володарів Бронзової Статуї «Богиня Фортуна з золотим мечем» — Міністерство оборони Королівства Нідерландів, Міністерство оборони Великобританії, Де-

партаменти оборони США і Канади.

Нагородні документи номінантам готуються за підписами членів Секретаріату Президії Рейтингу. Президію очолює академік Б. Є. Патон, президент Національної академії наук України. До складу Секретаріату Президії входять президенти Національних і Королівських академії наук 29 країн світу. Сьогодні номінантам Рейтингу є громадяни 43 країн. У номінації «За вагомий внесок у справу розбудови України та високий професіоналізм» медаллю «Трудова слава» був нагороджений Конопльов О.П., ветеран атомної енергетики, керівник групи Асоціації чорнобильських союзів СНД.

Видання унікального міжнародного альманаху «Золота Фортуна» є одним із напрямів діяльності Рейтингу.



Засновник: Професійна спілка працівників атомної енергетики та промисловості України
Видавець: Редакція газети «Атомник України»

Адреса редакції: вул. Шота Руставелі, 39/41
оф. 814, м. Київ, 01033
Газета «Атомник України»

Головний редактор
Микола ПЕТРИЧЕНКО
Телефон/факс: 496-52-98
E-mail: atomnik@union.kiev.ua
atomnik@gmail.com

Газета виходить щотижня
Індекс — 21766

За точність викладених фактів відповідальність несе автор
Редакція листується з читачами лише на сторінках газети
При передруку посилання на «Атомник України» обов'язкове

Свідоцтво про реєстрацію
КВ №4480 від 21.08.2000 року
Газета віддрукована
у ПП «Трейд Інформ»: м. Київ,
вул. Новозабарська, 2/6.
Тираж 5000
Ціна договірна